Ірина КОНОНЕНКО, Ірена МИТНІК, Світлана РОМАНЮК
Варшавський університет

Розвиток мовних компетенцій студентів на кафедрі україністики Варшавського університету

Українські студії за кордоном представлені в багатьох наукових осередках, серед яких одним із найстаріших, заснованим ще в 1953 році, є кафедра україністики Варшавського університету. Плекаючи традиції, дбаючи про продовження досліджень і навчання, кафедра змінюється згідно з новими тенденціями, відповідно до потреб і очікувань молодих адептів українознавства[1]. Тому сьогодні вже є підстави систематизувати один із аспектів досвіду роботи кафедри у формуванні методики викладання української мови в польськомовній аудиторії, зокрема розвиток мовних компетенцій студентів. Актуальність саме цього питання зумовлена потребою розвитку теорії та прикладних аспектів сучасної лінгводидактики щодо особливостей викладання української мови в різних університетах світу.

Важливо розкрити такі завдання: познайомити з програмами вивчення української мови (вони розроблені на кафедрі з урахуванням специфіки викладання української мови в Польщі), схарактеризувати створені викладачами кафедри підручники з української мови та пояснити запропоновані в кожному з них методичні підходи щодо формування мовних компетенцій студентів.

Сьогодні кафедра україністики Варшавського університету є структурною одиницею факультету прикладної лінгвістики. До 2012 р. випускники отримували диплом зі спеціальності „україністика”, починаючи з 2012 р. кафедра готує студентів за спеціальністю „україністика з російською та англійською мовами” (з вибором спеціалізацій „мовознавець і перекладач” або „літературознавець і культуролог”). Із 2019/2020 навчального року запропоновано зміну програми, студенти вивчатимуть українознавчі предмети з розширенням тільки англійської мови, російську вони зможуть обирати як факультативну. Зросли пропозиції щодо предметів фахового

[1] Див. *65-lecie Katedry Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego*, pod red. I. Mytnik, Warszawa 2018; I. Mytnik, *Jubileusz 65-lecia Katedry Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego* [w:] „Studia Ucrainica Varsoviensia”, nr 6, Warszawa 2018, s. 17-28.

мовлення, які дають випускникові значно більші можливості бути конкурентним на сучасному ринку праці.

На кафедрі україністики, як і в більшості структурних одиниць Варшавського університету, готують студентів за Болонською системою, тобто бакалаврів (трирічний цикл навчання) та магістрів (дворічний цикл). Зміни програми навчання, запроваджені в 2012 р., вимагали розширення викладацького складу кафедри, тому сьогодні на кафедрі працює 13 україністів, а також по чотири викладачі англійської та російської мов. Частина викладачів-україністів має додаткову освіту в галузі полоністики, русистики, англістики чи культурознавства. У склад кафедри входять 5 професорів і докторів габілітованих, 10 кандидатів наук і 5 викладачів. Останні нововведення програми 2019/2020 р. й подальших навчальних років передбачатимуть активну підготовку (на бакалавраті) та участь (на магістерських студіях) студентів у наукових дослідженнях, тому важливо зберігати та розвивати авторські підходи до викладання предметів, зокрема, мовознавчих, які матимуть вплив не тільки на досконале володіння українською мовою, але й сприятимуть розвиткові наукових зацікавлень студентів. Вони вже неодноразово були співавторами дослідницьких і популяризаторських публікацій під керівництвом викладачів кафедри.

Підготовка бакалаврів включає широкий спектр теоретичних предметів, що для початківця, який вивчає українську „з нуля", не є простим завданням[2]. Такі дисципліни, як „Описова граматика української мови – фонетика, морфологія, синтаксис", „Граматика старослов'янської мови", „Вступ до мовознавства/ літературознавства", „Історія української літератури", „Українська література XIX–XXI ст." (з поділом на окремі курси), „Відомості про сучасну Україну", „Українське культурознавство", „Перекладознавство", становлять основну базу предметів, вона залишається незмінною щодо форми, але, звичайно, передбачає оновлення наукового викладу. За програмою,

[2] Співробітники кафедри україністики підготували низку статей про різні аспекти глотодидактики, в тому числі вивчення фахового мовлення, див. напр. I. Kononênko, Ì. Mitnìk, *Ìzučênìê ukraìnskogo, russkogo ì anglìjskogo âzikov na kafêdrê ukraìnìstìkì Varšavskogo unìvêrsìtêta* [v:] *Fìolologìčêskoê obrazovanìê v sovrêmênnih ìsslêdovanìâh: lìngvìstìčêskìj ì mêtodìčêskìj aspêkti*, za rêd. M. Rusêckoj, Moskva 2017, s. 350-354; I. Kononenko, I. Mytnik, S. Romaniuk, *Kontekst kulturowy w glottodydaktyce języka ukraińskiego w Polsce* (w druku); G. Macûk, Ì. Mitnìk, *Dinamìka komunìkativnoï kompetentnostì fahìvcâ-ukraïnìsta v kontekstì vimog sučasnogo socìokul'turnogo ì polìtičnogo seredoviŝ Ukraïni ta Polŝì* (u druku); Ì. Mitnìk, *Vikladannâ ukraïns'koï movi prava na kafedrì ukraïnìstiki Varšavs'kogo unìversitetu* [w:] "Teorìâ ì praktika vikladannâ ukraïns'koï movi âk ìnozemnoï", vip. 13, L'vìv 2018, s. 60-68.

частину теоретичних предметів студенти можуть вибирати, зокрема „Контрастивну граматику української та польської мов” чи „Прикладне мовознавство”, „Історію української мови” чи „Вибрані аспекти історичної граматики української мови”. Є дисципліни, запропоновані тільки для певної спеціалізації, як „Лексикологія та словотвір української мови” або „Вибрані аспекти лінгвістичних досліджень” (для мовознавців). Заняття з практичного вивчення української мови розширюють спеціалізовані курси, як-от: „Українська мова туризму”, „Українська мова бізнесу”, „Українська мова суспільної комунікації”, „Перекладацька майстерність”. Крім того, щоб завершити навчання, студентові потрібно скласти кілька предметів із загальноуніверситетського списку (за вподобанням, тому тут трапляються курси, не пов’язані з філологією, або такі, що стосуються її лише принагідно).

Для підготовки бакалаврів більше 900 годин присвячено практичному курсу вивчення української мови (враховуючи спеціалізовані заняття), близько 300 годин – англійській мові і 270 – російській (за додатковим вибором). Щоб отримати диплом бакалавра, випускник кафедри має знати українську мову на рівні C1, англійську – на рівні B2+. Основними труднощами для викладачів у досягненні цієї мети є неоднаковий рівень знань мов у тих, хто вступив вчитися на кафедру. Зазвичай студенти першого курсу – це поляки, які вивчають українську мову вперше, за невеликими винятками, без попереднього вивчення кирилиці (напр., російської мови, яку пропонують деякі середні школи Польщі). Більшість із них має хороші знання англійської мови. Крім того, на кафедру вступають громадяни України, які, звичайно, володіють українською мовою, а російську знають різною мірою (значна частина з них розуміє усне російське мовлення, але не може читати й писати). Українські абітурієнти мають нижчий рівень знань англійської мови, тому кафедра пропонує групи диференційованого вивчення англійської та російської мов, й усе частіше – української, як на бакалавраті, так і на студіях другого ступеня. Усі випускники повинні захистити дипломну роботу, яку вони пишуть упродовж останнього року навчання. Починаючи з 2019/20 навчального року, усі види робіт студенти здійснюють українською мовою (раніше допускалося написання дипломної роботи польською мовою).

Другий цикл навчання – підготовка магістрів – охоплює базові навчальні предмети, що допомагають студентам реалізувати власні проекти, серед яких основним є написання дипломної роботи. Заняття проводять (залежно від предметів) польською, українською, англійською та російською мовами. Скажімо, „Українську та польську ономастику” читають українською мовою, а дисципліну „Авангард в європейському

мистецтві та літературі 1900–1939 рр.” – англійською. На цьому етапі навчання з’являється більше спеціалізованих предметів, наприклад, „Соціолінгвістика”, „Психолінгвістика”, „Семантика української мови”, „Українська і польська ономастика”, „Напрямки розвитку сучасної лінгвістики”, „Спеціалізована лексикографія”, „Культура і стилістика української і польської мов”, „Перекладознавство”, „Українська діалектологія”. Крім практичних занять української мови загального характеру, введено такі предмети, як „Українська мова права”, „Українська мова бізнесу”, „Українська мова суспільної комунікації та ЗМІ” й відповідні предмети англійською мовою. На цьому етапі студенти вдосконалюють знання іноземних мов – української до рівня С2, англійської – до С1, російську мову вони можуть обирати як факультатив. Під час магістерських студій вивчення мови має слугувати знаряддям для здійснення самостійних (під керівництвом викладача) досліджень. Такими є: реалізація проектів, наприклад, досліджень про особливості функціонування мови в суспільстві на заняттях із соціолінгвістики; аналіз текстів ЗМІ з урахуванням їхніх мовних особливостей і тематичного спрямування, впливу на читача і под. під час вивчення тем із дисципліни „Українська мова суспільної комунікації та ЗМІ”, а також підготовка магістерських робіт, над якими студенти починають працювати вже з першого семестру І-го року навчання і аж до закінчення студій. Усі види робіт студенти виконують українською мовою.

За принципами Болонської системи, на другому етапі можуть навчатися бакалаври та магістри, які мають дипломи споріднених філологічних, а також інших спеціальностей. У цих студентів різний рівень володіння мовами, до того ж їм потрібно дати філологічну підготовку. Щоб упоратися з цим завданням, викладачі використовують насамперед різні методики з широким застосуванням комунікаційно-функціонального методу: студенти вчаться спілкуванню в реальних умовах, адже важливим аспектом вивчення кожної з мов є „занурення” в культурне середовище. Сприяють цьому сучасні можливості використання онлайн-засобів, мультимедійних технологій, а також безпосередня зустріч із мовцями-native-speaker (як викладачами, так і студентами-ровесниками). Крім того, на кожному занятті приділяється увага розвиткові письмового мовлення, зокрема граматиці, стилістиці й культурі мовлення. Значна частина занять присвячена перекладам, тобто роботі з літературними, публіцистичними, науково-популярними та офіційно-діловими текстами.

Суттєвою проблемою вивчення української, російської та польської мов є інтерференція в усному та письмовому мовленні як студентів-українців, так і студентів-

поляків. Йдеться про змішування фактів двох, а часом трьох мов. У зв'язку з цим на практичних заняттях викладачі намагаються приділяти увагу спільним / відмінним ознакам в орфоепії, лексиці і граматиці цих трьох слов'янських мов. Так, у теоретичному курсі „Контрастивна граматика української та польської мов" нерідко проводяться паралелі з російською мовою, а заняття з культури і стилістики української та польської мов мають увиразнити відмінності між цими двома мовами.

Щоб досягнути високого потенціалу та одержати належні результати, необхідно постійно вдосконалювати та розробляти власні дидактичні матеріали для цільової аудиторії. Тому викладачі ведуть не тільки наукову та організаційну роботу, але й велику методичну роботу, що впливає на підвищення рівня знання мов, передусім української.

Співробітники кафедри видали низку підручників і навчальних посібників, які використовуються в процесі навчання української мови як іноземної. Зокрема в 2006 р. вийшов підручник „Контрастивна граматика української та польської мов", який написала І. Кононенко у співавторстві з В. Кононенком[3]. Підручник присвячено виявленню спільних та відмінних рис української та польської мов. Основну частину цього довідника становлять завдання для розвитку мовних компетенцій поляків, які вивчають українську мову, та українців, які вивчають польську мову. У підручнику широко використано тексти культури, які демонструють особливості духовної спадщини та специфіку мовних картин світу обох народів.

У 2012–2013 рр. вийшли два підручники з серії „Z ukraińskim na ty"[4] для студентів, які оволоділи основами української мови (рівень В1). Авторський склад цих довідників великий: 7 осіб працювали над змістом 1-го тому, 9 авторів над 2-м томом. Саме це вплинуло на добірку різнорідного, але важливого з перспективи студента-початківця дидактичного матеріалу. Два підручники охоплюють загалом 23 модулі лексичної проблематики, яка широко доповнена граматичною та правописною складовою. У кожен модуль включено, крім текстів, завдання з граматики, стилістики, орфографії, акцентології української мови. За першу частину кожного заняття служить основний текст, з яким пов'язана низка вправ, за другу – вправи, що охоплюють різні рівні мовної системи. Добірка текстів різнорідна, в її складі літературні зразки

[3] V. Kononenko, Ì. Kononenko, *Kontrastivna gramatika ukraïns'koï ta pol's'koï mov*, Kiïv 2006, 2010.

[4] S. Delura, I. Kononenko, I. Mytnik, S. Romaniuk, M. Saniewska, E. Wasiak, M. Zambrzycka, *Z ukraińskim na ty*, cz.1, Warszawa 2013; S. Delura, Jeż M., Kononenko, I. Mytnik, S. Romaniuk, A. Samadowa, M. Saniewska, E. Wasiak, M. Zambrzycka, *Z ukraińskim na ty*, cz. 2, Warszawa 2014.

української та світової класики (наприклад, фрагменти з творів В. Нестайка, Є. Гуцала, О. Вишні, Г. Тютюнника, О. Довженка, І. Вихованця, А. Костецького, В. Шевчука, Л. Дереша, А. Ліндгрен, А. Мілна, А. де Сент-Екзюпері й ін.). Крім того, завдання включають публіцистичні тексти, зокрема статті, інтерв'ю, підручники, тому студент знайомиться з різними стилістичними реєстрами української мови. Запропоновані вправи допомагають студентам скласти іспит із української як іноземної, адже завдання укладені за зразками екзаменаційних. Оскільки ілюстративний матеріал підручника пов'язаний з польсько-українськими та українсько-польськими перекладами, то це становить додатковий виклик у роботі з текстами на початковому етапі вивчення іноземної мови.

У 2014 р. вийшов підручник „Україна – Польща. Dialog kultur"[5] для продовження вивчення української на вищому рівні С1. Добірка із 12 тем має на меті представити різні аспекти суспільно-культурного життя українців у зіставленні з польськими реаліями. Насамперед, кожна тема є двобічним зображенням порушеного питання, розкриваючи його з української і польської перспективи. Наприклад, тема „Політика" містить тексти про Ю. Тимошенко, українські політичні партії, а з іншого боку – про З. Бжезінського й польську політичну сцену. Такий підхід послідовно витриманий у наступних частинах (історія – тексти про княгиню Ольгу й Казимира Великого; література – творчість Лесі Українки і Я. Івашкевича; музика – гурт „Океан Ельзи" та Кая; театр – відомості про М. Заньковецьку, С. Крушельницьку і „Teatr 6. Piętro"; кіно – постаті С. Параджанова, А. Вайди і А. Холланд; малярство – здобутки М. Приймаченко, К. Білокур і Є. Новосільського; мода та її представники – модельєри О. Караванська і М. Зень; телебачення та його зірки – А. Мазур і Т. Ліс; спорт – тексти про Я. Клочкову і Р. Кубіцу; космос – відома астронавтка Г. Стефанишин-Пайпер і астроном М. Коперник; наука – постаті Т. Гундорової і Л. Бальцеровича). Звичайно, кожна тема максимально розбудована, тому містить багато завдань до текстів і додаткових вправ, що стосуються різних мовних і мовленнєвих навичок (граматичні, орфографічні, стилістичні завдання, письмові роботи, теми для дискусій, а також вправи на переклад). Особливістю підручника є долучений до нього професійно записаний аудіодиск, адже вироблення правильних фонетичних та орфоепічних навичок у студентів є неабиякою проблемою в польськомовному середовищі.

[5] O. Antoniw, S. Romaniuk, O. Synczak, *Ukraïna – Pol'ŝa: Dialog kultur*, Warszawa 2014.

Важливим дидактичним виданням є навчальний посібник, що сприяє фаховій підготовці присяжних перекладачів, – „Ukraiński język prawny i prawniczy” (ч. 1), його автори О.Борис, М. Єж, І. Митнік[6]. Довідник призначений для студентів-старшокурсників, які володіють українською мовою на високому рівні, у ньому вони знайомляться з українською термінологією цивільного та сімейного права, а також з лексикою, пов’язаною із захистом прав людини (частково в зіставленні з польськими відповідниками, наприклад, у вправах на переклад). Запропоновані вправи спрямовані на набуття та вдосконалення навичок розуміння змісту, що передається, та відповідних лексичних ресурсів, вивчення подібностей і відмінностей, що випливають зі специфіки правової системи України та Польщі, а також юридичної термінології обох мовних систем. Велику увагу приділено розвиткові вміння перекладати спеціалізовані тексти з української мови на польську та навпаки.

Упродовж наступних років викладачі кафедри активно поповнювали дидактичну базу, оновлювали ті матеріали, з якими працювали раніше, осучаснювали їхній підбір так, щоб студентам, які вивчають українську, було цікаво заглиблюватися у світ не тільки чужого слова, але й культури чи загалом функціонування суспільства. Саме тому рік за роком (у 2017 - 2018 рр.) вийшли 2 наступні підручники для студентів 2-го року магістерської програми. Перший з них, „Українською без табу” (автори С. Романюк та М. Саневська[7]), це підручник, який розкриває сучасну суспільну проблематику, зокрема відносин *батьки-діти*, виховання загалом, порозуміння на осі *молодь-старші особи*, питання трансплантації, неповносправності чи військової загрози та безпеки, проблеми надмірного засмічення довкілля та моралі (іншими словами, підібрані такі теми, які спонукають студента думати про те, що можна зробити, щоб життя було кращим у різних його виявах). Підручник сприяє роздумам студентів, розвиває їхні вміння дискутувати, переконувати, ставитися з розумінням до інших за допомогою складних мовних конструкцій, якими може похвалитися той, хто володіє іноземною мовою на рівні С2. Тому студенти отримують завдання підвищеної складності, які охоплюють вправи на повторення усіх рівнів мови та на переклад.

За такою ж структурою побудований підручник „Українською про культуру”, співавторами якого, крім мовознавців (С. Романюк і М. Саневська), стала також

[6] O. Borys, M. Jeż, I. Mytnik, *Ukraiński język prawny i prawniczy*, cz. 1, Warszawa 2016.

[7] S. Romaniuk, M. Saniewska, *Ukraïns’koû bez tabu*, Warszawa 2017.

культурознавець К. Якубовська-Кравчик[8]. Він містить схожі граматичні завдання, побудовані на добірці зовсім інших текстів, що порушують різні аспекти культурно-мистецького життя українців, розповідають про його видатних представників, але при цьому також вимагають від студента критичного мислення, аналізу, адже мистецтво не може існувати відірвано від суспільства. Саме тому тексти, на основі яких побудовані завдання з мови на найвищому рівні С2, торкаються музики, дизайну, малярства, літератури, а з іншого боку – проблеми митця в суспільстві, життєвих виборів, можливостей та жіночої долі, впливу ЗМІ на людину, питань еміграції чи емоцій, пов'язаних із коханням, суперництвом, втратою тощо. Ця праця зумовила в 2018 р. появу ще одного підручника для студентів, які вивчають українське культурознавство. Так, підручник „Культура і традиції українців: з минулого в сучасність" (автори – К. Якубовська-Кравчик, С. Романюк, М. Замбжицька)[9], окрім лекцій із української культури, містить ще й завдання з мови. Це, здебільшого, вправи на засвоєння і повторення фахової лексики, а також завдання на переклад (тобто під час роботи з цим посібником студенти поглиблюватимуть знання з української мови).

На кафедрі видано низку двомовних словників навчального типу. У 2008 р. вийшов „Українсько-польський словник міжмовних омонімів і паронімів" І. Кононенко та О. Співака[10]. Матеріалом для словника слугували як лексичні, так і фразеологічні міжмовні омоніми та пароніми. Великим накладом вийшов „Польсько-український тематичний словник"[11]. У цьому лексикографічному довіднику слова та стійкі словосполучення розподілено за 30 тематичними блоками, які поділяються на лексико-граматичні групи. Кожний блок містить приклади використання тематичної лексики в типових реченннях. Співробітники кафедри підготували до друку також польсько-російський словник[12], побудований за таким же принципом. Згадані словники широко використовуються на практичних заняттях з української та російської мов. Цього року заплановано також видання польсько-англійського тематичного словника, перш за все,

---

[8] K. Jakubowska-Krawczyk, S. Romaniuk, M. Saniewska, *Ukraïns'koû pro kul'turu*, Warszawa 2018.

[9] K. Jakubowska-Krawczyk, S. Romaniuk, M. Zambrzycka, *Kul'tura ì tradicìï ukraïncìv: z minulogo v sučasnìst'*, Warszawa 2018.

[10] Ì. Kononenko, O. Spìvak, *Ukraïns'ko-pol's'kij slovnik mìžmovnih omonìmìv ì paronìmìv*, Kiïv 2008.

[11] I. Kononenko, I. Mytnik, E. Wasiak, *Słownik tematyczny polsko-ukraiński*, Warszawa 2010, 2015.

[12] A. Antoniuk, I. Kononenko, W. Mela-Cullen, I. Mytnik, J. Roguska, A. Szafernakier-Świrko, E. Wasiak, *Słownik tematyczny polsko-rosyjski*, Warszawa 2019.

довідник адресований студентам, він міститиме лексичні теми, реалізовані у процесі вивчання англійської мови в університеті.

Наукові інтереси мовознавців кафедри україністики пов'язані з різними напрямками лінгвістики. Значною мірою аспекти досліджень збіжні з навчальними предметами. Зокрема, це тритомник „Тенденції розвитку української лексики та граматики"[13], монографії І. Кононенко „Прикметник у слов'янських мовах", „Українська та польська мови: контрастивне дослідження / Język ukraiński i polski: studium kontrastywne"[14], монографії І. Митнік „Antroponimia Wołynia w XVI–XVIII w.", „Imiennictwo ziemi chełmskiej w XVI–XVII wieku" і „Słownik historyczno-etymologiczny antroponimów ziemi chełmskiej XVI–XVII wieku"[15], монографії С. Романюк „Struktura kategorii temporalności we współczesnym języku ukraińskim", „Ukraiński dyskurs polityczny w latach 2010–2014. Analiza lingwistyczna"[16], а також публіації: A. Kizińska „Ekwiwalencja w tłumaczeniu tekstów prawnych i prawniczych. Polskie i brytyjskie prawo spadkowe", „Polskie i angielskie terminy nieprzystające. Prawo rodzinne i spadkowe"[17], P. Nagórka „Tezaurus enologii (polsko-angielski)"[18], A. Szafernakier-Świrko „Niektóre wyznaczniki bazy kognitywnej współczesnych Polaków i Rosjan"[19] та ін.

---

[13] *Tendencìï rozvitku ukraïns'koï leksiki ta gramatiki*, za red. Ì. Kononenko, Ì. Mitnik, S. Romanûk, Varšava – Ìvano-Frankìvs'k, t. 1, Warszawa 2014; *Tendencìï rozvitku ukraïns'koï leksiki ta gramatiki*, za red. Ì. Kononenko, Ì. Mitnik, S. Romanûk. Varšava – Ìvano-Frankìvs'k, t. 1, Warszawa 2015; *Tendencìï rozvitku ukraïns'koï leksiki ta gramatiki*, za red. Ì. Kononenko, Ì. Mitnik, S. Romanûk. Varšava- Ìvano-Frankìvs'k, t. 1, Warszawa 2016.

[14] I. Kononenko, *Prikmetnik u slov`âns'kih movah*, Kiïv 2009; Idem, *Ukraïns'ka ì pol's'ka movi: kontrastivne doslìdžennâ / Język ukraiński i polski: studium kontrastywne*, Warszawa 2012, 2017.

[15] I. Mytnik, *Antroponimia Wołynia w XVI–XVIII w.*, Warszawa 2010; Idem, *Imiennictwo ziemi chełmskiej w XVI–XVII wieku*, Warszawa 2017; Idem, *Słownik historyczno-etymologiczny antroponimów ziemi chełmskiej XVI–XVII wieku*, Warszawa 2017.

[16] S. Romaniuk, *Struktura kategorii temporalności we współczesnym języku ukraińskim*, Wydawca: Katedra Ukrainistyki UW, Warszawa 2012; Idem, *Ukraiński dyskurs polityczny w latach 2010-2014. Analiza lingwistyczna*, Wydawca: Katedra Ukrainistyki UW, Warszawa 2016.

[17] A. Kizińska, *Ekwiwalencja w tłumaczeniu tekstów prawnych i prawniczych. Polskie i brytyjskie prawo spadkowe*, C. H. Beck, Warszawa 2015; Idem, *Polskie i angielskie terminy nieprzystające. Prawo rodzinne i spadkowe*, C. H. Beck, Warszawa 2018.

[18] P. Nagórka, *Tezaurus enologii (polsko-angielski)*, Linguistic Modeling, Warszawa 2013.

[19] A. Szafernakier-Świrko, *Niektóre wyznaczniki bazy kognitywnej współczesnych Polaków i Rosjan*, Wydawca: Katedra Ukrainistyki UW, Warszawa 2017.

Проаналізовані завдання переконливо засвідчують, що вивчення української мови (як основної), англійської та російської мов (як додаткових) на кафедрі україністики Варшавського університету базується на методично обґрунтованих та науково-теоретичних засадах, які передбачають урахування контрастивного підходу, пошуків оптимальних методів навчання та дидактичного матеріалу.

ЛІТЕРАТУРА

Kononenko V., Kononenko Ì., *Kontrastivna gramatika ukraïns'koï ta pol's'koï mov*, Kiïv 2006, 2010.

Kononenko I., *Prikmetnik u slov`âns'kih movah,* Kiïv 2009.

Kononenko I., *Ukraïns'ka ì pol's'ka movi: kontrastivne doslìdžennâ / Język ukraiński i polski: studium kontrastywne,* Warszawa 2012, 2017.

Kononenko I., Mitnìk I., *Ìzučênìê ukraìnskogo, russkogo ì anglìjskogo âzikov na kafêdrê ukraìnìstìkì Varšavskogo unìvêrsìtêta* [v:] *Fìolologìčêskoê obrazovanìê v sovrêmênnih ìsslêdovanìâh: lìngvìstìčêskìj ì mêtodìčêskìj aspêkti*, za rêd. M. Rusêckoj, Moskva 2017, s. 350-354.

Kononenko Ì., Spìvak O., *Ukraïns'ko-pol's'kij slovnik mìžmovnih omonìmìv ì paronìmìv,* Kiïv 2008.

Macûk G., Mitnìk Ì., *Dinamìka komunìkativnoï kompetentnostì fahìvcâ-ukraïnìsta v kontekstì vimog sučasnogo socìokul'turnogo ì polìtičnogo seredovisê Ukraïni ta Polŝì* (u druku).

Mitnìk Ì., *Vikladannâ ukraïns'oï movi prava na kafedrì ukraïnìstiki Varšavs'kogo unìversitetu* [v:] "Teorìâ ì praktika vikladannâ ukraïns'koï movi âk ìnozemnoï", vip. 13, L'vìv 2018, s. 60-68.

Tendencìï rozvitku ukraïns'koï leksiki ta gramatiki, za red. Ì. Kononenko, Ì. Mitnik, S. Romanûk. Varšava- Ìvano-Frankìvs'k, t. 1, Warszawa 2014.

Tendencìï rozvitku ukraïns'koï leksiki ta gramatiki, za red. Ì. Kononenko, Ì. Mitnik, S. Romanûk. Varšava – Ìvano-Frankìvs'k, t. 1, Warszawa 2015.

Tendencìï rozvitku ukraïns'koï leksiki ta gramatiki, za red. Ì. Kononenko, Ì. Mitnik, S. Romanûk. Varšava – Ìvano-Frankìvs'k, t. 1, Warszawa 2016.

Antoniuk A., Kononenko I., Mela-Cullen W., Mytnik I., Roguska J., Szafernakier-Świrko A., Wasiak E., *Słownik tematyczny polsko-rosyjski,* Warszawa 2019.

Antoniw O., Romaniuk S., Synczak O., *Ukraïna – Pol'ŝa: Dialog kultur,* Warszawa 2014.

Borys O., Jeż M., Mytnik I., *Ukraiński język prawny i prawniczy*, cz. 1, Warszawa 2016.

Delura S., Kononenko I., Mytnik I., Romaniuk S., Saniewska M., Wasiak E., Zambrzycka M., *Z ukraińskim na ty*, cz.1, Warszawa 2013.

Delura S., Jeż M., Kononenko I., Mytnik I., Romaniuk S., Samadowa A., Saniewska M., Wasiak E., Zambrzycka M., *Z ukraińskim na ty*, cz. 2, Warszawa 2014.

Jakubowska-Krawczyk K., Romaniuk S., Saniewska M., *Ukraïns'koû pro kul'turu*, Warszawa 2018.

Jakubowska-Krawczyk K., Romaniuk S., Zambrzycka M., *Kul'tura ì tradicìï ukraïncìv: z minulogo v sučasnìst'*, Warszawa 2018.

Kizińska A., *Ekwiwalencja w tłumaczeniu tekstów prawnych i prawniczych. Polskie i brytyjskie prawo spadkowe*, Warszawa 2015.

Kizińska A., *Polskie i angielskie terminy nieprzystające. Prawo rodzinne i spadkowe,* Warszawa 2018.

Kononenko I., Mytnik I., Romaniuk S., *Kontekst kulturowy w glottodydaktyce języka ukraińskiego w Polsce* (w druku).

Kononenko I., Mytnik I., Wasiak E., *Słownik tematyczny polsko-ukraiński*, Warszawa 2010, 2015.

Mytnik I., *Antroponimia Wołynia w XVI–XVIII w*., Warszawa 2010.

Mytnik I., *Imiennictwo ziemi chełmskiej w XVI–XVII wieku*, Warszawa 2017.

Mytnik I., *Słownik historyczno-etymologiczny antroponimów ziemi chełmskiej XVI–XVII wieku*, Warszawa 2017.

Mytnik I., *Jubileusz 65-lecia Katedry Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego* [w:] „Studia Ucrainica Varsoviensia", nr 6, Warszawa 2018, s. 17-28.

Nagórka P., *Tezaurus enologii (polsko-angielski)*, Warszawa 2013.

Romaniuk S., *Ukraiński dyskurs polityczny w latach 2010–2014. Analiza lingwistyczna*, Warszawa 2016.

Romaniuk S., *Struktura kategorii temporalności we współczesnym języku ukraińskim*, Warszawa 2012.

Romaniuk S., *Ukraiński dyskurs polityczny w latach 2010-2014. Analiza lingwistyczna*, Warszawa 2016.

Romaniuk S., Saniewska M., *Ukraïns'koû bez tabu*, Warszawa 2017.

Szafernakier-Świrko A., *Niektóre wyznaczniki bazy kognitywnej współczesnych Polaków i Rosjan*, Warszawa 2017.

65-lecie Katedry Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego, pod red. I. Mytnik, Warszawa 2018.

Статтю присвячено принципам вивчення української, російської та ангійської мов на кафедрі україністики Варшавського університету, формуванню та поглибленню комунікативної компетентності студентів-україністів, з урахуванням фахового мовлення та перекладацьких умінь, запрезентовано глотодидактичні напрацювання співробітників кафедри.

Ключові слова: навички, комунікативна компетентність, методика навчання, фахова лексика.

Language competence development of the Ukrainian Department students at the University of Warsaw

The article is devoted to the principles of teaching the Ukrainian, Russian and English languages at the Ukrainian Studies Department at the University of Warsaw. It discusses the ways of training and enhancing students' communicative competences with regard to the development of their ability to give a professional speech and use translation skills in practice. Moreover, the paper presents the Department's publications on glottodidactics.

Key words: skills, communicative competence, teaching methods, specialist language.

Кононенко Ірина – доктор габілітований, кафедра україністики Варшавського університету, kononenko@wp.pl

ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-7637-3271

Митнік Ірена – доктор габілітований, , кафедра україністики Варшавського університету, iwmytnik@uw.edu.pl

ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-9748-3314

Романюк Світлана – доктор габілітований, кафедра україністики Варшавського університету, s.romaniuk@uw.edu.pl

ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-0569-7663